

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียน แบ่งออกเป็นหัวข้อดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการทำวิจัยของครู
2. การวิจัยในชั้นเรียน
3. รูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน
4. วิจัยเชิงปฏิบัติการและการประยุกต์ใช้ทางการศึกษา
5. รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ปัญหาเกี่ยวกับการทำวิจัยของครู

ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประสบผลสำเร็จมากที่สุด เพราะนอกเหนือจากบทบาทของครูในฐานะผู้สอนที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ แล้วครูยังต้องเป็นนักวิจัยเพื่อใช้ในการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และใช้ผลการวิจัยไปพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความต้องการ ความถนัด และความสนใจ อันจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนอย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้นการส่งเสริมให้ครูรู้จักสร้างองค์ความรู้จากการวิจัยก็เป็นสิ่งจำเป็น การทำวิจัยอาจจะไม่ใช่เรื่องแปลกใหม่สำหรับครู แต่ก็มีครูจำนวนไม่มากนักที่ได้ทำการวิจัยผลงานและสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอน ถึงแม้ว่าในโครงสร้างหลักสูตรของสถาบันที่ผลิตครูจะมีวิชาที่ว่าด้วยระเบียบวิธีวิจัยซึ่งเน้นเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยซึ่งต้องการรูปแบบและเคร่งครัดในแบบแผนของการวิจัย จึงทำให้ครูส่วนมากคิดว่าการทำวิจัยเป็นการกระทำที่แยกออกจากกิจกรรมการเรียนการสอน (สุวิมล ว่องวานิช, 2544) ดังนั้นการทำการวิจัยของครูจึงไม่ได้พัฒนาเท่าที่ควร เพราะครูประสบปัญหาในการทำวิจัยซึ่งมีสาเหตุมาจาก

1. ขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัย ทำให้เกิดความท้อถอยในการทำวิจัย และกลัวเกี่ยวกับเทคนิคการวิจัย เพราะครูคิดว่าการทำวิจัยจะต้องเคร่งครัดเกี่ยวกับแบบแผนของการวิจัยและการเขียนรายงานการวิจัย ส่งผลทำให้ครูทำการวิจัยไม่เสร็จ (สกว รัตน์ ชุ่มเชย ,2543; สุวิมล ว่องวานิช, 2544; บุญยาพร จิมพลอย, 2544)
2. ขาดความสอดคล้องระหว่างประสบการณ์ เพราะนักวิจัยภายนอกมักจะมองไม่เห็นสภาพของปัญหาที่แท้จริง ทำให้งานวิจัยทางการศึกษามากมายที่เกิดขึ้นไม่สามารถจะนำมาแก้ปัญหาในการเรียนการสอนได้เพราะความแตกต่างของบริบทที่ศึกษา (Best

and Kahn, 1986; Eisenhart and Borko, 1993) บางปัญหาวิจัยที่ครูศึกษาจึงมีลักษณะเหมือนงานวิจัยการศึกษาที่นักวิจัยวิชาการทำ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในห้องเรียน งานวิจัยจึงไม่สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุง แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในบริบทชั้นเรียนของตนเองเนื่องด้วยข้อจำกัดด้านเวลา (Welsh, 1995 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช, 2544) เพราะครูคิดว่าจะต้องทำการวิจัยแยกจากการเรียนการสอน ทำให้ไม่มีเวลาในการทำวิจัยเพราะมีภาระด้านการสอนมาก (สกวรัตน์ ชุ่มเชย, 2543; บุญยาพร จิมพลอย, 2544) อีกทั้งครูบางท่านยังต้องมียานอื่นที่นอกเหนือจากภาระงานสอน เช่น การทำงานด้านธุรการ ด้านการเงิน ด้านแผนกทะเบียน เป็นต้น นอกจากนี้แล้วถ้าครูท่านใดที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นครูแกนนำหรือครูต้นแบบก็มักจะได้รับเชิญให้เป็นวิทยากรไปบรรยายในที่ต่างๆ ทำให้ครูที่เหลือก็ต้องรับภาระด้านการสอนแทน

3. ขาดงบประมาณและการสนับสนุนจากผู้บริหาร เพราะครูคิดว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนต้องใช้งบประมาณมาก ส่วนผู้บริหารก็คิดว่าถ้าครูทำวิจัยก็จะทำให้ขาดประสิทธิภาพในหน้าที่งานหลักซึ่งคือการสอนและผู้บริหารบางคนก็ไม่เข้าใจวิธีการแก้ปัญหาโดยใช้ผลจากงานวิจัย
4. ครูบางท่านทำงานวิจัยเฉพาะกิจโดยสร้างผลงานทางวิชาการเพื่อการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น ดังนั้นงานวิจัยส่วนใหญ่จึงเป็นงานวิจัยที่ไม่ได้มุ่งแก้ไขหรือปรับปรุงปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน เมื่อได้รับการเลื่อนตำแหน่ง การวิจัยก็หยุดไปด้วย ซึ่งเหตุการณ์นี้ก็เกิดขึ้นกับอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาด้วยเช่นกัน
5. ขาดแรงจูงใจในการทำวิจัยและมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการวิจัย บางครั้งครูก็มีความรู้สึกต่อต้านต่อการทำวิจัยเพราะมีความรู้สึกเหมือนถูกบังคับให้ทำการวิจัย เพราะการทำวิจัยไม่ได้เกิดจากความต้องการของครู ทำให้ครูบางคนไม่เห็นความสำคัญหรือประโยชน์ของการวิจัย คิดแต่เพียงว่าเป็นการเพิ่มภาระนอกเหนือจากหน้าที่ที่ต้องทำการสอนในแต่ละวัน
6. บางครั้งการดำเนินการทำวิจัยใช้เวลามาก จึงทำให้ข้อค้นพบของงานวิจัยบางเรื่องไม่สามารถนำไปใช้ให้ทันเหตุการณ์กับนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาต้องแก้ไข เพราะความแตกต่างระหว่างเวลา สถานที่ และตัวบุคคล (Best and Kahn, 1986; สุวิมล ว่องวานิช, 2544)
7. ขาดทักษะและความชำนาญในการทำวิจัย ถึงแม้ว่าจะได้รับการอบรมเกี่ยวกับการวิจัย แต่ก็ยังเป็นหลักสูตรแบบเร่งรัดที่ต้องให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวิจัย เมื่อครูเริ่มทำการ

วิจัยในสภาพจริงจึงขาดระบบที่ปรึกษาหรือพี่เลี้ยงที่คอยให้คำแนะนำในการทำวิจัยอย่างใกล้ชิด ทำให้งานวิจัยของครูอาจจะมีข้อบกพร่อง (สุวิมล ว่องวานิช, 2544)

2. การวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยคือ การศึกษาค้นคว้า หาความรู้และหาคำตอบ ด้วยกระบวนการที่มีระบบหรือระเบียบแบบแผนอันเป็นที่ยอมรับเชื่อถือได้ในแต่ละสาขาวิชาและนำมาเขียนรายงานตามรูปแบบที่กำหนดไว้เพื่อตอบปัญหาในเรื่องที่ต้องการจะศึกษา หรือขยายองค์ความรู้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาวิชาการและถ้าทำการวิจัยเกี่ยวกับสาขาการศึกษา ก็จะเป็นวิจัยทางการศึกษา การศึกษาเป็นสาขาวิชาที่ไม่เพียงจะเกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ที่มีบางส่วนมาจากสาขาวิชาต่างๆ แต่ยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับความรู้ที่ได้จากกระบวนการเรียนการสอน อันส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงความคิดของแต่ละคน (Keeves, 1997)

การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการทำวิจัยที่ครูทำควบคู่ไปกับการปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอน เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน ตลอดจนแสวงหาวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนหรือขยายองค์ความรู้ของตนเอง เพราะบางประเด็นปัญหาครูไม่สามารถใช้วิธีเดิมมาแก้ปัญหา จึงจำเป็นต้องแสวงหาวิธีการมาหาคำตอบเพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่น่าเชื่อถือและหนักแน่น ในการนี้ครูจึงเป็นทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคงานวิจัย นอกเหนือจากบทบาทในด้านการสอน ครูจำเป็นต้องสวมบทบาทการเป็นนักวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยในชั้นเรียนมีความสำคัญเพราะสะท้อนให้เห็นถึงวิถีการดำเนินการและการปฏิบัติประจำวันในห้องเรียนของครูและนักเรียน (Eisenhart and Borko, 1993; Anderson and Burns, 1989) การวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูทำงานอย่างเป็นระบบ มองเห็นภาพและเข้าใจในการทำงานของตนชัดเจน ทำให้มีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพเพราะมีทางเลือกที่หลากหลาย ทำให้ครูนักวิจัยสามารถเลือกทางเลือกอย่างมีเหตุผล และสร้างสรรค์อันเป็นการพัฒนาศักยภาพของตนเองและพัฒนาวิชาชีพครู เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาการเรียนรู้อันเกิดขึ้นในตัวผู้เรียนอย่างเต็มตามศักยภาพ (สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม, 2538; กรมวิชาการ, 2542; คงศักดิ์ ธาตุทอง และ งามนิศย์ ธาตุทอง, 2543)

การวิจัยในชั้นเรียนคือ กระบวนการในการศึกษาเพื่อแสวงหาความรู้อันเป็นความจริงที่เชื่อถือได้ในบริบทของการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนซึ่งเกี่ยวกับพฤติกรรม การสอนของครู ลักษณะ และพฤติกรรมของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (ทั้งทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา หรือสร้างหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อความเข้าใจในบริบทของงานตลอดจนหาแนวทางแก้ไข ปัญหาที่

เกิดขึ้นในห้องเรียน หรือปรับปรุงและพัฒนางานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูอย่างเป็นระบบ อันจะนำไปสู่เป้าหมายที่สำคัญคือ การพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้เต็มตามศักยภาพของปัจเจกบุคคล (สุวัฒนา สุวรรณเชตนิคม, 2538; สุวิมล ว่องวานิช, 2544; กรมวิชาการ, 2542; คงศักดิ์ ธาตุทอง และ งามนิธย์ ธาตุทอง, 2543) ดังนั้นการวิจัยในชั้นเรียนจึงเกี่ยวข้องกับสิ่งต่อไปนี้

1. การสำรวจหาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวผู้เรียนหรือบริบทของการเรียนการสอน เพื่อประเมินสถานการณ์ เป็นการทำความเข้าใจกับปัญหา หรือปรากฏการณ์ตามที่เป็นอยู่ โดยการสำรวจหาสาเหตุและวิเคราะห์พฤติกรรมที่เกิดขึ้นในห้องเรียน เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักเรียน หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หรือบรรยากาศในชั้นเรียนเป็นต้น ประเภทของการวิจัยอาจจะใช้การวิจัยแบบสำรวจ การศึกษาความสัมพันธ์ หรือ การทำกรณีศึกษาเป็นต้น
2. การพัฒนาและขยายองค์ความรู้ของผู้ปฏิบัติ เป็นการหาแนวทางในการแก้ปัญหาในห้องเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอน หรือปรับ/พัฒนาคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดในตัวผู้เรียนทั้งทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย โดยการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงรูปแบบ และ เทคนิควิธีจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในกิจกรรมการเรียนการสอนของครูและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้เต็มตามศักยภาพ การวิจัยอาจจะเป็นการทดลองเพื่อศึกษาเปรียบเทียบ หรือการทำกรณีศึกษา หรือการใช้วิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นต้น
3. การสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา โดยการสร้างสื่อการสอน เช่น ชุดการสอน แบบฝึกทักษะ เกมส์/เพลง บทเรียนสำเร็จรูป CAI คู่มือการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นต้น การวิจัยอาจจะเป็นการทดลองเพื่อศึกษาเปรียบเทียบ หรือการใช้วิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นต้น
4. การพัฒนาหรือการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานของผู้วิจัย และ ผู้ร่วมวิจัยซึ่งอาจจะกระทำโดยการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น การปรับปรุงเนื้อหาและกิจกรรมการสอนเป็นต้น การวิจัยอาจจะเป็นการทดลองเพื่อศึกษาเปรียบเทียบ หรือการใช้วิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นต้น

การวิจัยในชั้นเรียนจึงเป็นวิจัยที่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนอย่างแท้จริงและเป็นงานวิจัยที่จะช่วยพัฒนาวิชาชีพครู (กรมวิชาการ, 2542) งานวิจัยที่ทำโดยผู้สอนจะมีประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะช่วยให้เข้าใจในบริบทของปัญหาและสภาพการเรียนการสอนของตนเองตลอดจนเข้าใจในพฤติกรรมผู้สอน-ผู้เรียนและกระบวนการเรียนรู้ ทำให้สามารถปรับปรุงหรือพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น งานวิจัยที่คนอื่นทำอาจจะไม่สามารถนำมาใช้

แก้ปัญหาในการเรียนการสอนของเราได้ เนื่องจากขาดความลุ่มลึก หรือไม่เข้าถึงประเด็นของปัญหาที่เราสนใจและขาดความสอดคล้องระหว่างประสบการณ์ เพราะว่ามี ความแตกต่างระหว่าง เวลา สถานที่ และ ตัวบุคคล (Best and Kahn, 1986; Eisenhart and Borko, 1993) ดังนั้นก่อนที่จะนำผลวิจัยของคนอื่นมาใช้จะต้องประยุกต์หรือปรับเปลี่ยนเพื่อให้เข้ากับบริบทของตัวเอง ถ้าครูสามารถทำวิจัยได้เอง ผลของการวิจัยนั้นจะนำไปสู่ประโยชน์การใช้งานที่ถูกต้อง ปัญหาในการวิจัยหรือเรื่องที่จะวิจัยในบริบทของโรงเรียน เป็นการวิจัยเพื่อหาคำตอบ การวิจัยนั้นไม่ใช่การแก้ปัญหาแต่เพียงอย่างเดียวหากแต่เป็นการหาคำตอบเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาหรือป้องกันปัญหา เราสามารถนำเอาผลของการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาของโรงเรียนของเราได้ เมื่อผลของการวิจัยถูกนำไปใช้ประโยชน์ งานวิจัยนั้นก็มีความค่า และช่วยเสริมสร้างความรอบรู้แก่ตัวของเราเอง ในบริบทของงานที่เราทำ ถ้าทำได้เช่นนี้ งานวิจัยนั้นก็จะเป็นงานวิจัยเพื่อพัฒนาและเพิ่มศักยภาพคน อันส่งผลให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู

3. รูปแบบของการทำวิจัยในชั้นเรียน

การเรียนการสอนในชั้นเรียนควรใช้การทำวิจัยให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ครูควรใช้การวิจัยเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอน ถึงแม้ว่างานวิจัยในชั้นเรียนบางชิ้นอาจจะไม่ถึงมาตรฐานของงานวิจัยเชิงวิชาการ ในกรณีนี้จึงอาจจำแนกรูปแบบของการทำวิจัยในชั้นเรียนตามแบบแผนของการวิจัยและการเขียนรายงานการวิจัยออกเป็น 3 ลักษณะ

1) งานวิจัยเชิงวิชาการแบบไม่เป็นทางการ (Nonformal academic research) เป็นการทำการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเมื่อพบปัญหาโดยการจดบันทึกและเขียนรายงานเพียง 1-2 หน้าซึ่งไม่มียึดรูปแบบของการนำเสนอผลงานวิจัย แสดงให้เห็นแต่เพียงว่า ใครทำ ทำอะไร เมื่อไร ทำอย่างไร กับใคร ผลเป็นอย่างไร (สุวิมล ร่องวานิช, 2544)

2) งานวิจัยเชิงวิชาการแบบกึ่งทางการ (Semi-formal academic research) เป็นการทำการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเมื่อพบปัญหาโดยการดำเนินกิจกรรมและมีการจดบันทึกและเขียนรายงานเพียง 8-10 หน้า แสดงให้เห็นถึง ปัญหา วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินงาน และผลการดำเนินงาน

3) งานวิจัยเชิงวิชาการแบบเป็นทางการ (Formal academic research) เป็นการทำการวิจัยเพื่อแก้ไขหรือป้องกันปัญหาเพื่อปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนอันจะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งการทำวิจัยมีกฎเกณฑ์ที่เคร่งครัดและการเขียนรายงานการวิจัยก็เขียนเต็มรูปแบบโดยจำแนกตามสาระของการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือส่วนหน้า ส่วนเนื้อหา และส่วนท้าย โดยเฉพาะส่วนเนื้อหาแบ่งออกเป็น 5 บท

4. วิจัยเชิงปฏิบัติการและการประยุกต์ใช้ทางการศึกษา

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นการรวบรวมปัญหาหรือคำถาม จากการสะท้อนการปฏิบัติการของผู้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการในสังคมใดสังคมหนึ่ง เพื่อต้องการที่จะพัฒนาหาหลักการ เหตุผลและวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้รูปแบบหรือแนวทางไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานนั้น และในขณะเดียวกันก็เป็นการพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัตินั้นๆ ให้สอดคล้องกับภาวะของสังคมและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง (อาภรณ์, 2534; Kemmis & McTaggart 1988)

Biklen (1992) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการช่วยให้เราทำสิ่งต่างๆ ได้หลายอย่างดังต่อไปนี้

- ช่วยวิเคราะห์ปัญหาของกลุ่มชนและสถาบัน
- ช่วยให้อ้างอิง ความเข้าใจ และ ความจริง ที่มีน้ำหนักในการต่อรองเมื่อต้องมีการตัดสินใจ
- ช่วยวิเคราะห์จุดสำคัญในระบบที่ท้าทายทั้งในแง่ของความถูกต้องและการปฏิบัติของกลุ่ม
- ช่วยให้คนเข้าใจตัวเองดีขึ้น เพิ่มความสำนึกในปัญหาและยืนหยัดร่วมมือกันในการแก้ปัญหานั้นๆ
- ใช้เป็นยุทธวิธีที่ทำให้คนมีส่วนร่วมและกระตือรือร้นในเรื่องนั้นๆ
- ช่วยให้เกิดความมั่นใจในการกำหนดยุทธวิธีและแผนการพัฒนาของกลุ่ม
- การวิจัยเชิงปฏิบัติการช่วยส่งเสริมการยืนหยัดและกระตุ้นให้ผู้มีส่วนร่วมมุ่งไปข้างหน้าสู่เป้าหมายที่ต้องการทางสังคม

การทำงานทางการศึกษาอาจนำวิจัยเชิงปฏิบัติการมาประยุกต์ใช้อาจทำได้หลายลักษณะ เช่น การนำวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้แก้ปัญหาเฉพาะหน้า การนำวิจัยเชิงปฏิบัติการมาช่วยพัฒนา ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ หรือ การนำวิจัยเชิงปฏิบัติการมาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู ระดับของการมีส่วนร่วมของผู้ร่วมวิจัยในกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการนั้น มักจะถูกกำหนดโดยรูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการนั้นๆ ดังนั้นถ้าใช้ระดับของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการวิจัยเป็นเกณฑ์ในการแบ่งรูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการจะสามารถแบ่งได้เป็นสามแบบดังนี้ (Carr and Kemmis, 1986)

เทคนิคคอลแอคชั่นรีเสิร์ช (Technical Action Research) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบนี้ มุ่งเน้นเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งประเมินตามเกณฑ์ที่นักวิจัย การศึกษากำหนดไว้ ครูคือผู้นำข้อค้นพบหรือผลของการวิจัยของนักวิจัยภายนอก ไปใช้ในชั้นเรียน ภายใต้อาณัติความช่วยเหลือและคำแนะนำของนักวิจัยภายนอก

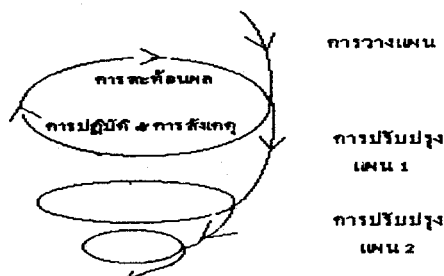
แพคติกคอลแอคชั่นรีเสิร์ช (Practical Action Research) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบนี้ นอกเหนือจากการมุ่งเน้นด้านประสิทธิภาพยังมุ่งหวังให้ครูในฐานะผู้ปฏิบัติมีความเข้าใจในงานของตนเองและมีการพัฒนาวิชาชีพ นักวิจัยที่เป็นคนภายนอกจะทำหน้าที่เป็นผู้รู้ และส่งเสริมให้ครูศึกษาเหตุและผลของการปฏิบัติ โดยการสะท้อนผลการปฏิบัติและคิดวิเคราะห์ ตลอดจนการพัฒนาปรับปรุงการทำงานของตนเอง ในฐานะที่เป็นนักวิจัยอยู่ในทีม ครูสามารถเรียนรู้กระบวนการทำวิจัยและมีส่วนร่วมในการเสนอประเด็นปัญหา จึงสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองได้

อีแมนซิเพทรีหรือปาทิสิเพทรีแอคชั่นรีเสิร์ช (Emancipatory หรือ Participatory Action Research) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบนี้นอกจากจะมีวัตถุประสงค์เหมือนกับแพคติกคอลแอคชั่นรีเสิร์ชแล้ว ยังมุ่งเน้นความเท่าเทียมกันของผู้ร่วมงานในทุกๆประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เพื่อการเปลี่ยนแปลงในระบบการทำงานขององค์กร ครูจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบโครงการวิจัย นักวิจัยที่เป็นคนภายนอกจะเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือโดยการกระตุ้นครูให้สามารถสร้างกลุ่มสะท้อนผลการปฏิบัติและเกิดการพัฒนาความสามารถด้านการวิจัย

การวิจัยทั้งสามอย่างนี้ Zuber-Skerritt (1992) กล่าวว่า เป็นขั้นการพัฒนาของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ แต่ Carr และ Kemmis เห็นว่า เฉพาะ Emancipatory Action research เท่านั้นคือ วิจัยเชิงปฏิบัติการที่แท้จริงเพราะผู้วิจัยจะเป็นอิสระและไม่ยึดติดกับความรู้ กฎเกณฑ์ แบบอย่าง ความเคยชิน ประเพณี และระบบการคิด ดังนั้นในการทำวิจัย ผู้วิจัยจะเลือกใช้แบบใดขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้วิจัยเป็นหลัก ถ้าจะยึดตามแนวคิดของ Carr และ Kemmis จะต้องพิจารณาว่าวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการวิจัยในงานของผู้วิจัยเอง ผู้วิจัยจะต้องเริ่มจากสภาพที่ตนเองเป็นอยู่ โดยจะต้องหาหัวข้อวิจัยจากงานที่ตนเกี่ยวข้องอยู่ภายใต้ความร่วมมือของผู้ร่วมวิจัยทั้งที่เป็นคนภายใน และภายนอกสถานที่ทำงาน (โรงเรียน) ผู้ร่วมวิจัยที่มาจากภายนอกต้องเชื่อว่าผู้ปฏิบัติ (ครู) คือผู้ที่รู้ปัญหาและความต้องการของเขาดีที่สุด นักวิจัยที่เป็นบุคคลภายนอกมีบทบาทสนับสนุนให้การวิจัยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด และเป็นเพียงเพื่อนร่วมงานไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญ หากครูเห็นว่าบุคคลภายนอกเป็นผู้เชี่ยวชาญ หรือบุคคลภายนอกแสดงบทบาทว่าตนคือผู้เชี่ยวชาญ จะทำให้การวิจัยนั้นขาดลักษณะความเป็นวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Carr และ Kemmis ที่เน้นความเท่าเทียมกันของผู้ร่วมวิจัยและความเป็นอิสระจากสิ่งที่เคยชิน ความรู้ หรือกฎเกณฑ์ต่างๆ

การนำเอาการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน จะเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียน ได้ปรึกษาหารือช่วยกันคิด ช่วยกันแก้ปัญหาาร่วมกัน เพราะการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นการรวบรวมข้อมูลหรือคำถาม จากการสะท้อนการปฏิบัติการของผู้มีส่วนร่วมใน

การปฏิบัติการในสังคมใดสังคมหนึ่ง ที่ต้องการจะพัฒนาหลักการ เหตุผล และ วิธีการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้รูปแบบหรือแนวทางที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานนั้น และ ในขณะเดียวกันก็เป็นการพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัตินั้นๆ ให้สอดคล้องกับภาวะของสังคม และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง (อาภรณ์ 2534; Kemmis & McTaggart 1988)

ลักษณะวงจรของ Action Research

การวิจัยเชิงปฏิบัติการประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนการศึกษาและเข้าใจปัญหาโดยวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในการปฏิบัติงานของครู เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการแก้ปัญหาเพื่อการปฏิบัติ ในการค้นหาคำตอบหรือพัฒนานวัตกรรมตลอดจนการแก้ไขหรือปรับปรุงสภาพการปฏิบัติที่เกิดปัญหา
2. ขั้นลงมือปฏิบัติ (Acting) เป็นการทำให้มีชีวิตโดยการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้
3. ขั้นสังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูล (Observing) เป็นการสังเกตและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย
4. ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflecting) และขั้นปรับปรุงแผน (Re-planning) เป็นการประเมินกิจกรรมการปฏิบัติโดยใช้ข้อมูลเพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติว่ามีการเปลี่ยนแปลงอะไรเกิดขึ้นบ้างเพื่อสรุปผลและวางแผนปรับปรุงการปฏิบัติในครั้งต่อไป การทำวิจัยเชิงปฏิบัติการจะมีลักษณะเป็นวงจร (Spirals หรือ Cycles) ผู้วิจัยจะให้ผลของวิจัยในครั้งที่ผ่านๆ มาวางแผนการปฏิบัติในครั้งต่อไป จนกว่าจะได้ผลเป็นที่พอใจของผู้ทำวิจัยนั้นๆ

การนำแนวคิดของการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน จะช่วยให้ครูสามารถแสวงหาความจริงเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้นๆ ไปพร้อมกับการสอนหนังสือ โดยครูทำการศึกษา เก็บข้อมูล และนำผลที่ได้มาปรับปรุงงานของครูเอง เช่น ครูสอนวิชาฟิสิกส์ในโรงเรียนแห่งหนึ่งเกิดสงสัยว่าทำไมผลการเรียนของนักเรียนไม่ค่อยดี จึงขอให้เพื่อนครูมาสังเกตและบันทึกกิจกรรมการเรียนการสอนของตน ทำให้รู้ว่าขณะที่สอน ครูเป็นผู้ถามคำถาม

มากถึง 80 เปอร์เซนต์ เขาจึงทดลองลดการถามลงครึ่งหนึ่งของที่เคยปฏิบัติ และ เปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นฝ่ายถามคำถามมากขึ้น ปรากฏว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวช่วยให้ผลการการเรียนของนักเรียนในวิชาดังกล่าวสูงขึ้นได้ จะเห็นว่าการวิจัยที่ดำเนินการเช่นนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยครูเป็นทั้งผู้วิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

5. รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เกษแก้ว ปวนแดง (2539) ทำการวิจัยเรื่อง"การพัฒนารูปแบบการสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เน้นการใช้แผนผังมโนคติ (Concept Map)" เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รูปแบบของการวิจัยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ กับกลุ่มประชากรซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาหนองหุ้ม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 จำนวน 34 คน พบว่ารูปแบบการสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่เน้นการใช้แผนผังมโนคติที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญดังคือการนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้กิจกรรมทางสังคม เช่น เกม เพลง จับสลาก การใช้กิจกรรมทางสังคมที่เหมาะสมกับเนื้อหา เช่น การอภิปราย กรณีตัวอย่าง บทบาทสมมุติ นิทรรศการ เพื่อให้นักเรียนเกิด ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา การใช้แผนผังมโนคติอภิปรายประกอบ เพื่อเน้นมโนคติของเนื้อหาที่เรียนมา การสอนวิธีสร้างเป็น รายบุคคลโดยให้ส่งเสริมแรงตลอดเวลา และการสรุปบทเรียนด้วยแผนผังมโนคติสลับกับเกม และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

ลัดดา คำพลงาม (2540) ทำการวิจัยเรื่องกระบวนการและผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีผลต่อพฤติกรรมการสอน: พหุกรณีศึกษาของครูนักวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือศึกษากระบวนการ และผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของครูนักวิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารจัดการชั้นเรียนและผู้จัดการกิจกรรมการเรียนการสอน และศึกษาพฤติกรรมของครูที่มีผลต่อการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบพหุกรณีศึกษา กรณีศึกษาทั้ง 3 กรณี เป็นครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรณีที่ 1 เป็นครูที่สนใจวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนแต่ยังไม่ได้ทำวิจัยปฏิบัติการใน ชั้นเรียน กรณีที่ 2 เป็นครูที่ริเริ่มทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน กรณีที่ 3 เป็นครูนักวิจัย ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการและผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน สนับสนุนให้ครูนักวิจัยเกิดความคิด ความมั่นใจในผลการทำงานและเป็นแรงจูงใจให้ทำงาน วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนอันสืบเนื่องไปยังลักษณะ และพฤติกรรมของครู คือความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความสนใจ ในการค้นคว้า การเห็นโอกาสของการเรียนรู้ ความสนใจ ในการสังเกตและบันทึก ความเอาใจใส่นักเรียน และมีความรับผิดชอบในงานครู ทั้งนี้ กระบวนการและผลของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ทำให้ครู

นักวิจัยมีพฤติกรรม (1) เป็นผู้ร่วมเรียน รู้กับศิษย์และเป็นกัลยาณมิตรของศิษย์ (2) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ (3) มีความยืดหยุ่นทั้งเนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียน (4) เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน (5) มีความเข้าใจนักเรียนมากยิ่งขึ้นทั้งในด้านปัญหาและพฤติกรรมของนักเรียน อันนำไปสู่สัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน (6) การให้คำแนะนำและส่งเสริมนักเรียนได้ตรงตามความต้องการและความสามารถ

วรุณี อุณบุญ (2540) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการสอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ กลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 โรงเรียนไทยวารีวิทยาคม อำเภอหนองสูง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 20 คน ผลการวิจัยด้านการพัฒนาพบว่า รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนที่สำคัญ คือ ขั้นเสนอบทเรียนต่อทั้งชั้น ครูนำเสนอสถานการณ์หรือบริบทที่เหมาะสมกับรูปแบบทางภาษาที่จะเรียน โดยใช้สื่อการสอนที่เป็นรูปธรรม หรือกึ่งรูปธรรมนำเสนอต่อนักเรียนให้ได้เรียนพร้อมกันทั้งชั้น ซึ่งมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นเสนอเนื้อหาและขั้นสรุปขั้นศึกษาเป็นกลุ่มย่อย นักเรียนจะฝึกการใช้รูปแบบของภาษา โดยใช้บัตรงานและบัตรคำสั่ง ซึ่งนักเรียนจะระดมความคิดในการฝึกฝนร่วมกัน โดยเน้นกระบวนการกลุ่มแบบร่วมมือกัน ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร นักเรียนจะทำกิจกรรมการใช้ภาษาในสถานการณ์ใหม่ที่ต่างไปจากขั้นเสนอเนื้อหา ซึ่งใช้กิจกรรมที่เน้นการหาช่องว่างระหว่างข้อมูล (Information Gap) และขั้นทดสอบย่อย นักเรียนจะได้ทำแบบทดสอบย่อยหลังจากที่เรียนจบในแต่ละวงจร เพื่อประเมินความเข้าใจในบทเรียน โดยไม่ให้นักเรียนช่วยเหลือกันในการทำแบบทดสอบย่อย ส่วนผลการวิจัยด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คิดเป็นร้อยละ 88.08 ของคะแนนเต็มซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 70 โดยที่นักเรียนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ทุกคน นอกจากนี้ทักษะทางสังคมเช่นความสามัคคี ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบต่องานตัวเอง และกลุ่ม และการตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง ตลอดจนมีความเชื่อมั่นในตนเองและความกล้าแสดงออกในการใช้ภาษาอังกฤษ เพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน

ปราณี นุ่นน้อย (2540) ศึกษาการพัฒนาองค์ประกอบการประเมินงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและปัญหา ของการประเมินงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และเพื่อพัฒนา และศึกษาคุณภาพขององค์ประกอบการประเมินงานวิจัยปฏิบัติการ ในชั้นเรียน การดำเนินการวิจัยประกอบด้วย การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการประเมินผลงานทางวิชาการ จำนวน 25 คน และการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 110 คน การ

วิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์ ด้วยสถิติบรรยาย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (1) การประเมินงานวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียนในปัจจุบันพิจารณาผลงานวิจัยใน 2 ด้าน คือ คุณภาพและประโยชน์ของผลงาน มีขั้นตอนการประเมิน 5 ขั้นตอน และปัญหาในการประเมินผลงานทางวิชาการ คือ การประเมิน เน้นผลผลิต และขาดความชัดเจนในการอธิบายองค์ประกอบการประเมิน ส่งผลให้เกิดความเข้าใจที่แตกต่างกัน ระหว่าง ผู้ปฏิบัติงานกลุ่มต่างๆ และการประเมินในแต่ละขั้นตอนใช้เวลานาน (2) องค์ประกอบการประเมินงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่ได้ พัฒนาค้น มี 7 องค์ประกอบ คือ คุณสมบัติที่สำคัญของครูผู้ทำวิจัย กระบวนการในการวิเคราะห์ปัญหา กระบวนการในการพัฒนานวัตกรรม ประโยชน์ของงานวิจัย กระบวนการการตรวจสอบผลงานทางวิชาการ ความถูกต้องของเอกสารรายงานการวิจัย และคุณลักษณะสำคัญของ งานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

นันทวัน สวัสดิ์ภูมิ (2540) ศึกษาเส้นทางการพัฒนาครุณักวิจัย : การวิจัยรายกรณีของครูดีเด่นระดับประถมศึกษา โดยวิธีการวิจัยรายกรณีของครูดีเด่นระดับประถม ศึกษาท่านหนึ่ง วิธีการศึกษาครอบคลุม การศึกษาอัตชีวประวัติ การวิเคราะห์เอกสาร การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และการตีความเพื่อสร้างข้อสรุป ผลการวิจัยสรุปได้ว่าเส้นทางการพัฒนามาสู่การเป็นครุณักวิจัยของกรณีศึกษาเริ่มจากคุณลักษณะส่วนตัวที่เป็นคนชอบใฝ่หาความรู้ ช่างคิด ชอบอ่าน ชอบเขียนและรักธรรมชาติ ลักษณะ ดังกล่าวพัฒนามาด้วยการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานในลักษณะ ของการสังเกต วิเคราะห์ สังเคราะห์และสังสมประสบการณ์ชีวิต และการทำงานอย่างบูรณาการในหน้าที่ครูที่รักเด็กและปรารถนา จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก ส่งผลให้เกิดกระบวนการพัฒนา มาสู่การเป็นครุณักวิจัย ที่ใช้รูปแบบของการวิจัยที่เป็นการ วิเคราะห์เอกสารหลักสูตร ศึกษาเป็นรายกรณี การวิจัยพัฒนา ปัญหาของการวิจัยมาจากปัญหาของนักเรียน โดยครูมองเห็นโอกาสของการเรียนรู้คือในทัศนเริ่มต้นที่สำคัญ การวิเคราะห์ปัญหาซึ่งมีขอบข่ายจากการสังเกตนักเรียนแต่ละคนในวงกว้างไปสู่แนวคิดของการช่วยเหลือเด็กรายบุคคล วัตถุประสงค์ของการทำวิจัยของครู เป็นการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อใช้ในชีวิตประจำวันและในอนาคต ด้วยวิธีสอนอย่างหลากหลาย และในลักษณะบูรณาการเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพและธรรมชาติ การเรียนรู้ของเด็ก ประโยชน์จากการวิจัยคือการพัฒนาให้นักเรียนพัฒนาตนเองให้สามารถพัฒนาการสอนนักเรียนให้ถูกต้องและสร้างสรรค์ยิ่งขึ้น และผลกระทบสู่การพัฒนาเพื่อนครู

ประภารัต มีเหลือ (2540) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสมรรถภาพของครุณักวิจัยโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถภาพที่จำเป็นของครุณักวิจัยและองค์ประกอบของสมรรถภาพครุณักวิจัย โดยที่กรอบโครงสร้างและรายการสมรรถภาพของครุณักวิจัยได้ถูกกำหนดจากเอกสาร และ

รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของโครงสร้าง และ รายการสำคัญของสมรรถภาพของครูนักวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญ 15 คน จากนั้นผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นของครูนักวิจัยซึ่งเป็นครูที่มีตำแหน่งเป็นอาจารย์ 3 สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 348 คน นำข้อมูลมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ สกัดองค์ประกอบแบบภาพพจน์และหมุนแกนองค์ประกอบแบบอโรคอนอล ด้วยวิธีแวนแมกซ์ ผลการวิจัยพบว่า (1) สมรรถภาพครูนักวิจัยที่สำคัญและจำเป็นมากที่สุดในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนให้ประสบผลสำเร็จ 10 รายการแรก คือ 1) มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง 2) มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร 3) สามารถวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหา และความต้องการที่แท้จริงของนักเรียนได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง 4) มีความซื่อสัตย์และซื่อตรงในทางวิชาการ 5) เป็นนักอ่าน 6) มีความละเอียดรอบคอบและ ทำงานเป็นระบบ 7) มีใจกว้าง รับฟังและเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น 8) ศึกษาเอกสาร ตำรา และสื่อต่างๆ เกี่ยวกับวิชาชีพครูอยู่เสมอ 9) มีความคิดอิสระ ริเริ่มและสร้างสรรค์ และ 10) มีศรัทธาต่อการวิจัย (2) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่า สมรรถภาพ ที่สำคัญมี 7 องค์ประกอบ เรียงลำดับ คือ 1) ด้านความรู้ ความสามารถในระเบียบวิธีวิจัยและการดำเนินการวิจัย 2) ด้านทักษะ ในการพัฒนาการเรียนการสอน 3) ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ 4) ด้านบุคลิกภาพ และคุณธรรมของครู 5) ด้านทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูล 6) ด้านความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้และการใช้ข้อมูลข่าวสาร และ 7) ด้านความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อความรู้ โดยที่องค์ประกอบทั้ง 7 ตัว ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของ สมรรถภาพของครูนักวิจัยได้ร้อยละ 57.70

เทวี พรหมมินตะ (2541) ศึกษาผลของการเสริมพลังอำนาจครูโดยการพัฒนาความสามารถด้านการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนตามแนวคิดความร่วมมือ: การออกแบบด้วยวิธีผสมผสานวิธีดำเนินการวิจัยใช้วิธีการสำรวจสภาพการทำวิจัยปฏิบัติการ ในชั้นเรียนของครูสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามสัดส่วนประชากรจำแนกตามกลุ่มเขตพื้นที่ จำนวน 778 คน และการศึกษาแบบพหุกรณี กับครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร 4 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน แบบบันทึกงานวิจัยและแนวคำถาม ในการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษา ผลการวิจัยพบว่า (1) จากข้อมูลการวิจัยเชิงสำรวจพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ในการทำวิจัยร้อยละ 66.84 โดยครูที่เคยทำวิจัยมีประสบการณ์การฝึกอบรมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนร้อยละ 81.98 และมีความต้องการการฝึกอบรมร้อยละ 56.57 รูปแบบการทำวิจัยเป็นแบบทางการ ร้อยละ 70.1 ลักษณะการทำวิจัยแบบรายบุคคลร้อยละ 78.1 โดยมีรูปแบบความร่วมมือระหว่าง บุคคลภายในโรงเรียนมากที่สุด (2) กระบวนการเสริมพลังอำนาจครูใช้วิธีการบรรยายให้

ความรู้และการสนับสนุน ส่งเสริมให้ความช่วยเหลือครูในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน 3) สำหรับ ผลการวิจัยจากการนิศึกษาพบว่า หลังการเสริมพลังอำนาจครูในโรงเรียน ที่เป็นกรณีศึกษาทำวิจัย มากกว่าร้อยละ 50 ในแต่ละโรงเรียนมีการทำวิจัยแบบไม่เป็นทางการ มากกว่าร้อยละ 60 ลักษณะ การทำวิจัยเป็นแบบรายบุคคลมากกว่าร้อยละ 70 รูปแบบความ ร่วมมือในการทำวิจัยที่พบเป็นแบบ ความร่วมมือระหว่างบุคคลภายในโรงเรียน โดยไม่มีบุคคล ภายนอกให้ความช่วยเหลือ ประเด็น ปัญหาวิจัยที่ศึกษาส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของ นักเรียนและปัญหาการจัดการเรียนการสอน ของครู

ลัสดา กองคำ (2541) ศึกษาสภาพการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ใน โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหาร และครู จำนวน 330 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า (1) โรงเรียนส่วนมากมีนโยบายส่งเสริม สนับสนุน และจัดหาวัสดุ อุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกให้ครูทำวิจัยและให้ครูนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปพัฒนากิจกรรม การเรียนการสอน (2) ครูส่วนมากมีการเรียนรู้ เกี่ยวกับการวิจัยจากการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย และผู้บริหารให้การสนับสนุน ในการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยการให้ขวัญกำลังใจ (3) ครูมีการ ทำวิจัย ในชั้นเรียนน้อย ครูที่ไม่เคยทำวิจัยในชั้นเรียนส่วนมากพัฒนาการ เรียนการสอนโดยการสังเกต สภาพปัญหาและหาแนวทางแก้ไข (4) ปัญหาที่ครูนำมา ทำวิจัยในชั้นเรียนส่วนมาก คือปัญหา เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน และเทคนิคการสอน (5) วิธีการที่ครูใช้ในการวิจัยในชั้นเรียน ส่วนมาก คือ วิธีการ วิจัยเชิงทดลองและครูแก้ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนส่วนมากปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ

สุนีรัตน์ นิยมสลด (2541) ทำการวิจัยเรื่อง "การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักการวิจัยเชิง ปฏิบัติการ เพื่อพัฒนา ความรู้ เจตคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโป่งชี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอด่านซ้าย จังหวัด เลย". พบว่าการนำหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มาใช้การเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมเป็นประโยชน์มาก เนื่องจากก่อนวางแผนการสอนจะมีการระดมความคิดเห็น จากผู้ร่วมวิจัยซึ่งประกอบไปด้วย ครู นักเรียน และผู้วิจัย ทำให้การจัดเนื้อหาและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้อง และ เหมาะสมกับข้อมูลท้องถิ่น นักเรียนมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น ได้เรียนในสิ่งที่ตนเองสนใจมากขึ้น ทำให้นักเรียนสนใจ ให้ความร่วมมือในการเรียนการสอนมากขึ้น ทั้งยังช่วยให้นักเรียนส่วนใหญ่ สนุกสนานและมีความสุขกับการเรียน ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตของผู้ร่วมวิจัย ช่วยสะท้อนให้ผู้วิจัย เห็นข้อบกพร่องต่างๆ ระหว่างที่กิจกรรมการเรียนการสอนกำลังดำเนินอยู่ เนื่องจากตามปกติแล้ว ครูผู้สอนจะไม่มีโอกาสได้รับรู้ ทำให้ผู้สอนสามารถแก้ไขและปรับปรุงสิ่งต่างๆ ได้ทันที นอกจากนี้การ

นำหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้ในการเรียนการสอน ยังก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีของบุคลากรในโรงเรียน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครู ระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียน เป็นการเปิดกว้างให้มีการยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกันมากขึ้น ทำให้เกิดประโยชน์กับทุกคนที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนที่เน้น ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง และทำให้ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนของนักเรียนพัฒนาขึ้นอีกด้วย

บุญมี ปะพะวะ (2541) ทำการศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภูพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ยกเว้น ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานอยู่ในระดับ "มาก" เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลาง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง แต่โรงเรียนขนาดใหญ่อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังพบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัย โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในโรงเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารและขนาดของโรงเรียนที่ต่างกัน มีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อุมาพร ฟูมัน (2542) ศึกษาการทำวิจัยเป็นทีมอาจารย์: การวิจัยรายกรณีสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพในการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์ การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม และการวิเคราะห์เอกสาร การวิเคราะห์ให้การใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย และ นำเสนอข้อมูลในรูปการบรรยายและแบบจำลอง ผลการวิจัย พบว่า ลักษณะการทำวิจัยเป็นทีมของอาจารย์สถาบันราชภัฏสวนดุสิตแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ คือ (1) ทีมวิจัยที่เป็นทางการ เป็นทีมวิจัยโดยการแต่งตั้งจากสถาบันให้ทำงานด้านสนับสนุนงานวิจัย และทำวิจัยตามนโยบายและความต้องการของสถาบัน (2) ทีมวิจัยที่ไม่เป็นทางการ เป็นการทำวิจัยร่วมกันเนื่องจากมีความสนใจในเรื่องเดียวกันมีผลประโยชน์ร่วมกัน และต้องการให้ ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น กระบวนการทำวิจัยเป็นทีมของอาจารย์สามารถแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การได้มาซึ่งหัวข้อการวิจัยและการรวมทีม ขั้นตอนที่ 2 การเขียนโครงการวิจัย เพื่อขอทุนสนับสนุนการวิจัย ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ร่วมกันทำวิจัยเป็น ทีมเพื่อเขียนรายงานการวิจัย ขั้นตอนที่ 4 การเผยแพร่ผลการวิจัย และการนำผลการวิจัยไปใช้ใน การสอน ปัจจัยที่สนับสนุนและ/หรือเป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยเป็นทีมของอาจารย์ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ (1) ปัจจัยด้านบริบทของสถาบัน (2) ปัจจัยด้านองค์ประกอบของทีม และ (3) ปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์ ภายในทีม ปัจจัยสนับสนุนในด้านบริบทของ

สถาบัน ได้แก่ นโยบายของสถาบันในการสนับสนุนการวิจัยและ การทำงานเป็นทีม การให้อิสระในการคัดเลือกผู้ร่วมทีม และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำวิจัยเป็นทีม ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในด้านบริบทของสถาบัน ได้แก่ การรับนักศึกษาจำนวนมากเกินไป และการให้ความสำคัญกับการทำวิจัยเดี่ยวมากกว่าการทำวิจัยเป็นทีม ปัจจัยสนับสนุนในด้านองค์ประกอบของทีม ได้แก่ สมาชิกในทีมมีจำนวนน้อย หัวหน้าทีมมีวิสัยทัศน์ และคุณวุฒิเหมาะสม และสมาชิกในทีมมีความรู้พื้นฐานทางด้านการวิจัย ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคใน ด้านองค์ประกอบของทีม ได้แก่ สมาชิกในทีมมีจำนวนมากและขาดความรู้พื้นฐานทางด้านการวิจัย ปัจจัยที่สนับสนุนด้านปฏิสัมพันธ์ภายในทีม ได้แก่ สมาชิกในทีมมุ่งทั้งผลสำเร็จของงานและ ความสัมพันธ์ภายในทีม มีการประชุมอย่างสม่ำเสมอและติดต่อสื่อสารกันอย่างเปิดเผย ส่วนปัจจัย ที่เป็นอุปสรรคในด้านปฏิสัมพันธ์ภายในทีม ได้แก่สมาชิกในทีมมุ่งเฉพาะผลสำเร็จของงานหรือความสัมพันธ์ภายในทีมอย่างเดียวหนึ่ง และขาดการประชุมและติดต่อสื่อสารกันอย่างเปิดเผย

พรหม ผูกดวง (2542) ทำการศึกษาค้นคว้าผลของการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่ม ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องโลกและการเปลี่ยนแปลงโดยใช้การสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่ม ของ Underhill (1991) ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม 3 ชั้นคือ ชั้นสร้างความขัดแย้งทางปัญญา ชั้นการไตร่ตรองและชั้นสร้างโครงสร้างใหม่ทางปัญญา ผู้ร่วมวิจัย ประกอบด้วย ผู้วิจัย ครูผู้ร่วมวิจัย จำนวน 2 คน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 โรงเรียนพนมรุ้ง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 38 คน รูปแบบการวิจัยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่ม จำนวน 8 แผน แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกความคิดเห็น ผลการวิจัย พบว่า การสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่มของ Underhill (1991) เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนได้เผชิญกับปัญหา ได้ลงมือปฏิบัติ ได้รับประสบการณ์ตรง และได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับ ความต้องการและความสนใจของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความสุข สนุกสนานกับการเรียน ทั้งยังได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ ในการเรียนอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ครูควรจัดสื่อที่สามารถสร้างความสนใจนักเรียนได้ตลอดเวลา และควรกระตุ้นให้นักเรียนกล้าแสดงออกมากขึ้น เพื่อให้การจัดกิจกรรมเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องโลกและการเปลี่ยนแปลง พบว่า สามารถช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วรรณดา เค้นขจรเกียรติ (2543) ทำการวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของ ครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร" กลุ่ม

ตัวอย่างคือครู ที่สอนในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 358 คน ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือ ที่ใช้คือแบบสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปและแบบวัดเกี่ยวกับการทำวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา ตัวแปรในการวิจัยประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ 19 ตัว ตัวแปรตามคือความพึงพอใจในการทำวิจัย ปฏิบัติการ ในชั้นเรียนของครู และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ชุดของตัวแปรอิสระทั้งหมด 19 ตัว สามารถอธิบายความแปรปรวน ของความพึงพอใจในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูได้ร้อยละ 58.00 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 762 ตัวแปรที่มี สัมประสิทธิ์ ถดถอยที่มีนัยสำคัญและมีค่าเป็นบวกมี 3 ตัว ได้แก่ ความต้องการ พัฒนาการเรียนการสอน (.340) ความต้องการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อใช้เป็นผลงานในการขอเลื่อนตำแหน่งเป็นอาจารย์ 3 (.220) และ ความต้องการมีที่ปรึกษาการทำวิจัย (.135) ตัวแปรที่มีสัมประสิทธิ์ถดถอย ที่มีนัยสำคัญและมีค่าเป็นลบมี 1 ตัว คือ ภาระงานที่รับผิดชอบ (-.081)

ตรุณี อาจปรุ (2543) ศึกษา "ความต้องการเกี่ยวกับวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสภามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ" จำนวน 147 คน พบว่าครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์มีความสนใจในการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับปานกลาง โดยครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการสรุปผลการประเมินผลการเรียนของนักเรียน และ นำปัญหาของนักเรียนเข้าที่ประชุมหมวดวิชา เพื่อแก้ปัญหา และถามผู้ที่ม่ประสบการณ์ในการแก้ปัญหาแบบเดียวกันจากหมวดวิชาอื่นๆ และยังพบว่าครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์มีความเข้าใจ และความต้องการความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับปานกลาง โดยส่วนใหญ่ครูผู้สอน มีความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับ เรื่อง แนวทางในการเขียนรายงานการวิจัย, กระบวนการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา, หลักการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล และความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล และครูผู้สอนมีความต้องการความรู้ด้านสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงานการวิจัย

วิไลวรรณ สมบูรณ์ (2543) ศึกษา "ปัญหาและความต้องการการวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู" กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนจำนวน 403 คน พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีปัญหาและความต้องการการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับ มาก ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนเรียงตามลำดับคือ ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ด้านการดำเนินการวิจัย ด้านสมรรถภาพในการวิจัย และด้านงบประมาณ ส่วนความต้องการการวิจัยในชั้นเรียนเรียง ตามลำดับ คือ ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ด้านงบประมาณ ด้านสมรรถภาพในการวิจัย และด้านการดำเนินการวิจัย

สการวรัตน์ ชุ่มเชย (2543) ทำการวิจัยเรื่อง "การนำเสนอรูปแบบการวิจัยปฏิบัติการสำหรับการพัฒนาครูประถมศึกษาโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน" โดยมี วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ และแนวทางการทำวิจัยปฏิบัติการ และนำเสนอรูปแบบ การวิจัยปฏิบัติการ สำหรับการพัฒนาครูประถมศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน วิธีวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้ประกอบด้วย การศึกษาเอกสารและสื่อวีดิทัศน์ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และการศึกษาภาคสนาม จากกรณีศึกษาโรงเรียน ประถมศึกษา 3 แห่ง การสร้างและนำเสนอรูปแบบการวิจัยปฏิบัติการ และการตรวจสอบรูปแบบการวิจัยปฏิบัติการโดยการสนทนากลุ่มกับ คณะครู และตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิจัยพบว่า 1) ในสภาพปัจจุบันลักษณะการทำวิจัยปฏิบัติการมีทั้งแบบทำคนเดียว และทำเป็นทีม ทั้งภายใน โรงเรียนและกับบุคคลภายนอกโรงเรียน ส่วนประเด็น การวิจัยส่วนใหญ่เกี่ยวกับ ทักษะการคิดในวิชาคณิตศาสตร์ทักษะการสื่อสาร ในภาษาไทยและปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน วิธีการวิจัยที่ครูใช้ คือ การสำรวจ การศึกษารายกรณี การวิจัยแบบกึ่งทดลองและการวิจัยและ พัฒนานวัตกรรม ปัญหาในการทำวิจัย คือ ครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจและ การช่วยเหลือจาก หน่วยงาน ครูมองวิจัยเป็นเรื่องยาก ไม่มีเวลาและภาระงาน ครูมาก ครูต้องการสนับสนุนด้าน (1) การอบรม (2) ตัวอย่างผลงานการทำวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียนที่หลากหลาย (3) ที่ปรึกษาและผู้ นิเทศติดตามด้าน การวิจัย (4) การสนับสนุนด้านปัจจัยจากโรงเรียนโดยเฉพาะเรื่อง นโยบาย การจัด เวลา สื่อ วัสดุอุปกรณ์และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการวิจัย 2) รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการสำหรับการ พัฒนาครูโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานควรเป็นโปรแกรมการวิจัยที่มีคำถามกิจกรรมการวิจัยต่อเนื่องเรียง ร้อย ไปเพื่อสร้างเสริมการเรียนรู้และการสร้างความรู้อย่างต่อเนื่องของครู โปรแกรมการวิจัยควร ประกอบด้วย 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การวิจัยปฏิบัติการ เพื่อการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ระยะที่ 2 การวิจัยปฏิบัติการเพื่อ ประเมินการสอนของครู ระยะที่ 3 การวิจัยปฏิบัติการเพื่อสร้างและพัฒนา นวัตกรรมในการสอน

อุทยาน วงษา (2543) ทำการวิจัยเรื่อง "การพัฒนารูปแบบการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง การเมืองและการปกครอง โดยใช้ แผนผังมโนมติ" โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียน ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหนองสว่าง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ที่ศึกษาในภาค เรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2542 จำนวน 20 คน พบว่ารูปแบบการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตโดยใช้ แผนผังมโนมติที่พัฒนาขึ้น ควรประกอบด้วย การใช้กิจกรรมอย่างหลากหลายเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียน เกิดความสนใจทั้งในขั้นนำ และขั้นสอนเช่น เกม เพลง รูปภาพ โดยใช้แผนผังมโนมติให้นักเรียน ทราบเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนอย่างคร่าว ๆ เพื่อเชื่อมโยงมโนมติเดิม และสรุปเนื้อหา นอกจากนี้ยัง พบว่านักเรียนมีการพัฒนาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สุรศักดิ์ ปะดังธาด (2543) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สังคมศึกษา) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านสารจอตเก่า สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 โรงเรียนบ้านสารจอตเก่า อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 28 คน ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สังคมศึกษา) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย ขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน คือ (1) ชี้นำเสนอเป็นขั้นที่ครูและนักเรียนร่วมกันเสนอปัญหาโดยใช้สื่อ วิธีการต่างๆ กระตุ้นความสนใจเพื่อไปสู่การใช้ภูมิปัญญาในท้องถิ่น (2) ชี้นำหนดจุดประสงค์เป็นขั้นที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดปัญหา กิจกรรมวัตถุประสงค์ของการใช้ภูมิปัญญาในท้องถิ่น (3) ชี้นำวางแผนเป็นขั้นที่ครูและนักเรียนร่วมกันวางแผนในเรื่องของการจัดเตรียมคำถามปัญหา เตรียมอุปกรณ์ วางแผนป้องกันแก้ไขปัญหาลุप्तรรค (4) ชี้นำดำเนินงานเป็นขั้นของการออกปฏิบัติงานตามที่ วางแผนไว้ของนักเรียน (5) ชี้นำประเมินผลเป็นขั้นที่สรุปผลจากการปฏิบัติงาน และการทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน และผลการวิจัยแสดงว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มขึ้น

วีรพล ฉลาดแย้ม (2544) ทำการศึกษา"การวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู" จำนวน 346 คน พบว่าครูมีความรู้เกี่ยวกับการวิจัย และทักษะการวิจัยอยู่ในระดับน้อย

นวลอนงค์ ทวีทรัพย์ (2544) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษา ส 503 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเจียงทองพิทยาคม คม อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 54 คน การวิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) และใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้แบบประสานความรู้ กิจกรรมการเรียนรู้แบบจัดเกมแข่งขัน กิจกรรมการเรียนรู้แบบอาศัยผลสัมฤทธิ์ของทีม กิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมหัวกันคิด กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือสืบสวนสอบสวน กิจกรรมการเรียนรู้แบบเรียนรู้ร่วมกัน ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนการสอนใช้เกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ร้อยละ 70 วิเคราะห์โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 60 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.90 ค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.32 - 0.75 และค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20 - 0.68 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 78.20 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์การประเมิน (ร้อยละ 70) และกิจกรรมการเรียนการสอนวิชา ส 503 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ

ร่วมมือกันเรียนรู้ โดยมีรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 6 รูปแบบ ได้ส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนตามลำดับ ดังนี้ คือ นักเรียนได้พัฒนาทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม พัฒนาทักษะการยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่น พัฒนาทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในทางบวก นักเรียนได้รู้จักตนเอง และเห็นคุณค่าของตนเองเมื่อได้ทำงานร่วมกัน และนักเรียนได้พัฒนาเจตคติที่ดีต่อการทำงานกลุ่ม

ดร.ณิ ภัทรโกติน (2544) ทำการวิจัยเรื่องการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้จากการแก้ปัญหาในวิชาเคมีเรื่องสารและการเปลี่ยนแปลง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้ร่วมวิจัยประกอบด้วย ผู้วิจัย ครูผู้ร่วมวิจัย จำนวน 2 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 43 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษา อ.มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 รูปแบบการวิจัย ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนคือ การวางแผน การปฏิบัติการ การสังเกต และการสะท้อนผลการปฏิบัติ ของเคมีสและแมคคาทิก การสอนตามรูปแบบการเรียนรู้จากการแก้ปัญหา ซึ่งมี 6 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ ขั้นการสร้างงานปัญหา ขั้นการแก้ปัญหาเป็นกลุ่ม ขั้นแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ขั้นสรุปและขั้นมอบหมายงาน ในระหว่างดำเนินการสอนแต่ละแผนการสอน ได้นำการสะท้อนผลการปฏิบัติจากผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแผนการสอนถัดไป เพื่อพัฒนาการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้จากการแก้ปัญหา มีปัญหาและอุปสรรคคือ นักเรียนมีปัญหาในเรื่องการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ไม่กล้าคิด ไม่กล้าทำ นักเรียนไม่เข้าใจประเด็นปัญหา และนักเรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น มีผลทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เมื่อมีการพัฒนายุทธวิธีในการสอนแล้ว ทำให้นักเรียนมีความสนใจ สนุกสนานกับการเรียน นักเรียนรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง ทำให้มีความมั่นใจในการแสดงบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผลการทดสอบวัดมโนคติทางวิทยาศาสตร์ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความถี่และร้อยละ พบว่า นักเรียนมีการพัฒนาความเข้าใจมโนคติทางวิทยาศาสตร์เรื่องสารและการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้น

พิชัย บุญมาหนองคู (2544) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความรู้เจตคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับโรคเอดส์ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านโดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการในกระบวนการฝึกอบรมเพื่อศึกษาผลการนำหลักของการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้ในกระบวนการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้เจตคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับโรคเอดส์ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และ ประชาชน จากบ้านหนองนกเขา บ้านไผ่นกเขา และ บ้านตะแกรง ตำบลหลุ่งตะเคียน อำเภอกัญฉะ จังหวัดนครราชสีมา ในปี 2544 รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart (1992) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้ ขั้นวางแผน ขั้น

ปฏิบัติการ ช้ันสังเกตการณ์ ช้ันสะท้อนผลการปฏิบัติ และการปรับปรุงแผน ผลการวิจัยพบว่า 1028 44
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มีความกระตือรือร้น สนุกสนานเพลิดเพลิน มีโอกาสในการ 7449
อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น กล้าแสดงความคิดเห็น รู้จักยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นและ
สามารถตัดสินใจอย่างมีเหตุผล การใช้วิจัยเชิงปฏิบัติการช่วยให้ผู้วิจัยสามารถรู้ข้อบกพร่อง ระหว่าง
ดำเนินกิจกรรม การฝึกอบรมทำให้สามารถแก้ไขปรับปรุงสิ่งต่างๆได้ในขณะที่กิจกรรมการอบรมยัง
ดำเนินการอยู่ ทำให้กระบวนการฝึกอบรมดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการเปรียบเทียบ
ผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมของอสม.และประชาชน พบว่าทั้ง อสม.และประชาชนมี
ความรู้ เจตคติ และพฤติกรรม หลังการฝึกอบรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

บุญยาพร จิมพลอย (2544) ศึกษาผลของการทำวิจัยในชั้นเรียนที่มีต่อการเปลี่ยนแปลง
พฤติกรรมของครูระดับประถมศึกษา วิธีดำเนิน การวิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยการ
สังเกตแบบมีส่วนร่วม (participant observation) การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (informal
interview) และแบบเจาะลึก (indepth interview) และการวิเคราะห์เอกสาร (documentary
analysis) จากกรณีศึกษา 4 กรณีศึกษา แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา การ
ลดทอนข้อมูล และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนเริ่มต้น
จากการกำหนดปัญหาวิจัย การ วิเคราะห์ปัญหา ออกแบบการวิจัย ดำเนินการแก้ไขปัญา โดยการ
เก็บรวบรวมข้อมูล การ วิเคราะห์ข้อมูล และเขียนรายงานผลการวิจัย ซึ่งผลลัพธ์ของการทำวิจัยในชั้น
เรียนจะช่วย ให้ครูเกิดการพัฒนากะบวนการคิดหาเหตุผลถึงที่มาของปัญหาต่างๆ อันจะส่งผลต่อ
คุณภาพ ของผู้เรียนและการจัดการเรียนการสอน ช่วยให้ผู้มีความเข้าใจนักเรียน เข้าใจพฤติกรรม
ของนักเรียน ทำให้ครูมีความสนิทสนมกับนักเรียนมากขึ้น สามารถให้คำแนะนำและส่งเสริม ให้
นักเรียนแสดงศักยภาพของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการ และความ ถนัด
ของนักเรียน โดยครูนักวิจัยจะมีการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ วางแผนการสอน จากการ
วิเคราะห์หลักสูตร ผู้เรียน และบริบทของท้องถิ่น แล้วศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และ จึงเขียนแผนการ
สอน ใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงาน
ปัจจัยที่สนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่ ความต้องการพัฒนานักเรียน ความต้องการพัฒนา
ตนเอง การมีทัศนคติที่ดีต่อการวิจัย มีความประทับใจในการสอนของครู ในอดีต การสั่งสม
ประสบการณ์จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความภาคภูมิใจในผลงาน การได้รับ การส่งเสริมจากบุคคล
ต่างๆ ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่ ครูขาด ความรู้ความสามารถในการ
สร้างนวัตกรรม และการเขียน ประกอบกับครูไม่มีเวลาทำวิจัย ในชั้นเรียน เนื่องจากมีภาระงานที่
รับผิดชอบมาก ผลของการทำวิจัยในชั้นเรียนยังส่งผล ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่างๆ ของครู
ได้แก่ วางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ เปลี่ยน บทบาทจากครูเป็นผู้สอนมาเป็นผู้ร่วมเรียนรู้กับศิษย์

พัฒนานวัตกรรมและสื่ออยู่ตลอดเวลา เปลี่ยนแปลงวิธีการวัดและประเมินผล พัฒนาตนเองทางด้านวิชาการอย่างสม่ำเสมอ และเป็น กัลยาณมิตรกับศิษย์ สาเหตุสำคัญของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เพราะจากการทำวิจัยทำให้ครู เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล จากข้อมูลและการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ก่อให้เกิดมุมมองใหม่และมีความเข้าใจนักเรียนและตนเองมากขึ้น

นลินี วารี (2544) ศึกษาความต้องการการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนจำนวน 372 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่ามัธยฐาน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับ มาก ทุกด้าน โดยต้องการได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการ(1) การฝึกอบรม (2) การสัมมนาและการศึกษาดูงาน (3) การใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง (4) การเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการ (5) การศึกษาต่อ โดยครูต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณ ผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษา และต้องการให้มีกองทุนพัฒนากองทุน พัฒนาวิชาชีพครู และต้องการให้มีครูแกนนำ เป็นเครือข่ายในการทำวิจัยในชั้นเรียน

คงศักดิ์ ธาตุทอง และงามนิตย์ ธาตุทอง (2545) ทำการวิจัยเรื่อง ความรู้-ความเข้าใจ และความต้องการในการฝึกอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความรู้-ความเข้าใจ และระดับความต้องการเกี่ยวกับการอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในเขตการศึกษา 9 และเพื่อกำหนดรูปแบบการฝึกอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียนที่เหมาะสมของครู กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูจำนวน 2,852 คน แยกเป็นครูระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาโอกาส (เฉพาะในเขตอำเภอเมือง) จำนวน 1,408 คน และครูระดับมัธยมศึกษาจำนวน 1,444 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสำรวจ ความรู้-ความเข้าใจ และความต้องการฝึกอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์หาความถี่ ร้อยละ และ หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มโดยใช้ t-test, Kruskal-Wallis test, และ Dunnette T3 ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ นำมาหาความถี่ สรุป ตีความ และรายงานผลร่วมกับข้อมูลเชิงปริมาณ ผลการวิจัยพบว่า (1) ครูโรงเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษาโอกาส และครูมัธยมศึกษามีความคิดเห็นว่าการทำวิจัย มีความยาก สำคัญ จำเป็น และ มีประโยชน์ อยู่ในระดับมาก โดยครูระดับมัธยมศึกษาเห็นว่าการวิจัยมีประโยชน์ มีความจำเป็น และมีความสำคัญ มากกว่าครูระดับประถมศึกษาและครูมัธยมศึกษาโอกาส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูทั้ง 3 ประเภทโรงเรียน และครูในแต่ละจังหวัดมีความคิดเห็นในเรื่องความยากของการทำวิจัยที่ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่าครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นว่าการวิจัยมีประโยชน์ มีความจำเป็น มีความสำคัญและความยากแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบ

ระหว่างเพศพบว่าครูเพศหญิงมีความคิดเห็นว่าการทำวิจัยมีความสำคัญ และ มีความยากมากกว่าครูเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสิ่งที่น่าสนใจคือพบว่า ครูที่ไม่เคยทำวิจัยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นที่ว่าการวิจัยมีประโยชน์และมีความยากมากกว่าค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นของครูที่เคยทำวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) ครูในเขตการศึกษา 9 มีระดับความรู้-ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย และระดับความต้องการในการฝึกอบรมการทำวิจัยอยู่ในระดับมาก และ (3) รูปแบบการฝึกอบรม ครูส่วนมากต้องการให้จัดการฝึกอบรมปฏิบัติการ และให้แบ่งการอบรมออกเป็น 3 ช่วง ๆ คือ ก่อนทำวิจัย ระหว่างทำวิจัย และหลังทำวิจัย โดยต้องการให้ใช้ช่วงละ 3 วัน สำหรับวันที่ครูส่วนใหญ่ต้องการให้จัดการฝึกอบรมคือ ช่วงวันจันทร์-ศุกร์ และต้อง^{การ}ให้จัดการฝึกอบรมในช่วงปิดภาคเรียน

จิราภรณ์ สักขนานกุล และ คณะ(2546) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาโดยใช้ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการพัฒนากิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาเมื่อใช้ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ต่อความรู้ เจตคติ ความสามารถในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้ร่วมวิจัยประกอบด้วยผู้วิจัย ครูผู้ร่วมวิจัย จำนวน 2 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 30 คน จากโรงเรียนม่วงหวานพัฒนศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น รูปแบบการวิจัย ดำเนินการตามขั้นตอนวิจัยเชิงปฏิบัติการซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผลการปฏิบัติ ของ Kemmis & McTaggart (1992) การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ทำโดยการนำข้อมูล มาวิเคราะห์ ตีความ สรุป และตรวจสอบความเชื่อถือโดยใช้วิธี Triangulation ของ Elliot (1991) แล้วรายงานผลในลักษณะการบรรยาย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ เจตคติ และความสามารถในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม จากการทดสอบก่อนและหลังร่วมกิจกรรมโดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) ด้วยโปรแกรม SPSS/PC⁺ ผลของการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาโดยใช้ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม ทำให้นักเรียนกล้าแสดงออก มีความสนใจ กระตือรือร้น ได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่ในการเรียนรู้จากสื่อที่หลากหลายตามสภาพจริงและใกล้ตัวผู้เรียน ทำให้นักเรียนมีความสุขกับการร่วมกิจกรรม สามารถตัดสินใจอย่างมีเหตุผล มีความสามัคคีและรู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ร่วมมือกันทำงาน ข้อมูลที่ได้จากผู้ร่วมวิจัยทำให้สามารถแก้ไขปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ได้ในขณะที่กิจกรรมยังดำเนินอยู่ การจัดกิจกรรมนี้ ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครู นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน นอกจากนี้การทำ

โครงการของนักเรียน ส่งผลให้สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนได้รับการพัฒนาที่ดีขึ้นอีกด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าจากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเจตคติต่อสิ่งแวดล้อม และความสามารถในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของคะแนนสอบก่อนและหลังการร่วมกิจกรรมของนักเรียน โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) พบว่า นักเรียนพัฒนาความรู้ เจตคติ และความสามารถในการแก้ปัญหาดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บุรินทร์ ทองแมน (2546) การพัฒนาเครือข่ายครูในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาครูในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนโดยใช้ระบบเครือข่าย และประเมินระบบเครือข่ายครูในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ด้านความรู้ ความเข้าใจ เจตคติและศักยภาพของครูแกนนำและครูเครือข่ายการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยการพัฒนากรอบแนวความคิดในการวิจัย ดำเนินการคัดเลือกและพัฒนาครูแกนนำและครูเครือข่ายที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 235 คน เป็นครูแกนนำ จำนวน 55 คน และครูเครือข่าย จำนวน 180 คน ดำเนินการพัฒนาครูแกนนำและครูเครือข่ายในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนโดยใช้ระบบเครือข่าย เป็นระยะๆ จำนวน 4 ครั้ง และประเมินก่อนและสิ้นสุดโครงการ ผลการวิจัย พบว่า (1) ความรู้พื้นฐานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูแกนนำ พบว่า ครูแกนนำ มีคะแนนการทดสอบเฉลี่ยเมื่อสิ้นสุดโครงการสูงกว่าก่อนเข้าโครงการ (ก่อนอบรม) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (2) ครูแกนนำและครูเครือข่าย มีการประเมินตนเองเกี่ยวกับแนวคิดเรื่อง “การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้” ก่อนและสิ้นสุดโครงการใกล้เคียงกัน ครูแกนนำและครูเครือข่ายส่วนใหญ่ มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (3) ครูแกนนำและครูเครือข่ายประเมินตนเองในบทบาทของครูนักวิจัยก่อนและสิ้นสุดโครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี (4) การดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูแกนนำและครูเครือข่าย มีการปฏิบัติเรียงจากมากไปหาน้อย คือ มีการวิเคราะห์ปัญหาในชั้นเรียนเพื่อกำหนดจุดพัฒนา มีการประเมินผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังการใช้นวัตกรรม มีการรวบรวมข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (5) ความคิดเห็นของครูแกนนำและครูเครือข่าย พบว่า ครูแกนนำและครูเครือข่ายส่วนใหญ่มีเจตคติต่อแนวคิดในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนในทางที่ดี คือ เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่งในประเด็นคำถามเชิงบวก และไม่เห็นด้วย หรือไม่แน่ใจในประเด็นคำถามเชิงลบ (6) ปัจจัยในการสร้างเครือข่ายครูในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน พบว่า เครือข่ายมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันในลักษณะคนต่อคนมากที่สุด โดยเฉพาะระหว่างครูแกนนำกับครูเครือข่าย รองลงมาระหว่างครูแกนนำหรือครูเครือข่ายกับที่ปรึกษา (ศึกษานิเทศก์) ปัจจัยในการสร้างเครือข่ายครูในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนประกอบไปด้วย ผู้นำ(ครูแกนนำและศึกษานิเทศก์) กระบวนการเรียนรู้ในการวิจัย คือ เรียนรู้และทำวิจัยทีละขั้นตอน มีการนัดพบกันเป็นช่วง ๆ ตามระยะเวลา ประมาณ 4-5 ครั้ง และการเชื่อมประสานทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

จากเอกสารงานวิจัยพบว่ามีการใช้วิจัยในชั้นเรียนโดยเฉพาะวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และมีการพัฒนาตามศักยภาพ อีกทั้งการที่จะเป็นครุณักวิจัยจะต้องมีคุณลักษณะส่วนตัวที่เป็นคน ชอบใฝ่หาความรู้ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ ตลอดจนมีความรู้ ในเนื้อหาวิชาที่สอนและมีความรู้-ความสามารถในระเบียบวิธีวิจัยและการดำเนินการวิจัย นอกจากนี้ รายงานวิจัยที่เกี่ยวกับความรู้-ความเข้าใจ และทักษะในการทำการวิจัยแสดงให้เห็นว่าครูยังมีความรู้ เกี่ยวกับการวิจัยน้อยและมีปัญหาในการทำวิจัยมาก จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ครูไม่ค่อยทำวิจัยและมีความต้องการในการเข้าอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพในการทำวิจัยและเขียนรายงานการวิจัย